

ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ

АВЕРОЧКІНА ТЕТЯНА ВОЛОДИМИРІВНА

УДК 341.96:347.793

**ШЛЯХИ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИХ СТАНДАРТІВ
ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ПЛАВСКЛАДУ В УКРАЇНСЬКОМУ
ЗАКОНОДАВСТВІ**

Спеціальність 12.00.03 – цивільне право і цивільний процес; сімейне право;
міжнародне приватне право

АВТОРЕФЕРАТ

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата юридичних наук

Одеса – 2006

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана в Одеській національній юридичній академії Міністерства освіти і науки України.

Науковий керівник кандидат юридичних наук, доцент
Кузнецов Сергій Олександрович,
Одеська національна юридична академія,
професор кафедри морського та митного права

Офіційні опоненти: доктор юридичних наук, професор
Луць Володимир Васильович,
академік Академії правових наук України,
заслужений діяч науки і техніки України,
завідувач кафедрою цивільно-правових дисциплін
Академії муніципального управління

кандидат юридичних наук, доцент
Ківалова Тетяна Сергіївна
Одеська національна юридична академія,
доцент кафедри міжнародного права та
міжнародних відносин

Провідна установа Харківський національний університет внутрішніх справ,
кафедра цивільного права та процесу

Захист відбудеться «08» грудня 2006 р. о 12 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 41.086.03 в Одеській національній юридичній академії Міністерства освіти і науки України за адресою: 65009, м. Одеса, Фонтанська дорога, 23.

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Одеської національної юридичної академії за адресою: 65009, м. Одеса, вул. Піонерська, 2.

Автореферат розісланий «06» листопада 2006 р.

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради

Музиченко П.П.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Актуальність теми пов'язана з приєднанням України до Міжнародної конвенції про стандарти підготовки, дипломування моряків та несення вахти 1978 року (International Convention on Standards of Training, Certification and Watchkeeping for Seafarers, 1978, далі – Конвенція STCW'78).

Чинне законодавство України при регулюванні правовідносин моряків за кордоном використовує типову колізійну прив'язку – закон прапора судна, про що свідчать норми Кодексу торговельного мореплавства України (далі – КТМ України) та Закону України від 23.06.2005 р. «Про міжнародне приватне право» (далі – Закон «Про міжнародне приватне право»).

Аналіз відносин моряків та іноземних судновласників з приводу використання праці моряків дає змогу побачити, що ці відносини ускладнені іноземним елементом, оскільки їх учасники перебувають під різними юрисдикціями. Відповідно до Закону України від 16.04.1991 р. «Про зовнішньоекономічну діяльність» (далі – Закон «Про зовнішньоекономічну діяльність») робота українських моряків за контрактом на суднах іноземних судновласників є зовнішньоекономічною підприємницькою діяльністю, а ргіорі ускладненою іноземним елементом. Цивільно-правова природа таких відносин характеризується свободою зовнішньоекономічного підприємництва, рівністю та відсутністю дискримінації суб'єктів господарської діяльності, а також використанням у цих відносинах загальних категорій цивільного права – контракт, цивільна правосуб'єктність та ін. Отже, є всі підстави стверджувати тезу про приватноправову природу таких відносин та їх належність до предмета регулювання міжнародного приватного права. Основною умовою виконання таких робіт є наявність професійної освіти та відповідних документів, що підтверджують її наявність. При цьому стандарти професійної освіти (далі – стандарти) зазвичай містять певні відмінності у кожній окремій державі. Через це має місце вплив імперативних норм на цей вид міжнародних приватноправових відносин.

Дослідження безпосередньо впливає з необхідності визначення шляхів імплементації міжнародно-правових стандартів професійної підготовки плавскладу в українське законодавство, розробки теоретичних засад правового забезпечення підготовки та дипломування моряків в Україні у відповідності до стандартів Конвенції STCW'78 та спрощення процесу отримання роботи українськими моряками на суднах іноземних судновласників.

Слід зазначити, що на сьогодні, крім декількох публікацій окремих авторів, що стосуються діяльності Інспекції з питань підготовки та дипломування моряків, юридичне (правове) дослідження шляхів імплементації міжнародно-правових вимог до професійної підготовки плавскладу в українському законодавстві майже відсутнє.

Таким чином, дослідження імплементації міжнародно-правових стандартів професійної підготовки плавскладу в українське законодавство є недостатніми. Сучасний стан опрацювання головних її аспектів характеризується значними прогалинами, нормативно-правова база із цього питання відрізняється

неузгодженістю між нормативно-правовими актами, що у сукупності ускладнює застосування Конвенції STCW'78 на території України.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Тема дисертаційного дослідження є складовою частиною загальної науково-дослідницької програми Одеської національної юридичної академії «Правові проблеми становлення і розвитку сучасної Української держави» (державний реєстраційний номер 0101U001195), а також безпосередньо пов'язана з планом науково-дослідницької роботи кафедри морського та митного права «Організаційно-правові основи митної та морської політики».

Мета і задачі дослідження. Метою дослідження є здійснення комплексного вивчення та аналіз міжнародних стандартів підготовки моряків, закріплених у Конвенції STCW'78 для визначення загальних основ їх імплементації в законодавство України.

Для досягнення мети було поставлено такі задачі:

- визначити поняття «моряк» та загальні умови отримання роботи українськими моряками на судах іноземних судновласників;
- визначити передумови уніфікації норм міжнародного приватного права стосовно документів, що є необхідними для працевлаштування моряків;
- визначити правову природу стандартів Конвенції STCW'78;
- проаналізувати стандарти підготовки та дипломування осіб командного та рядового складу екіпажів суден, встановлені Конвенцією STCW'78;
- визначити правові засади організації підготовки та дипломування моряків в Україні;
- визначити систему та повноваження органів виконавчої влади, що здійснюють управління організацією підготовки та дипломування моряків в Україні;
- розробити пропозиції щодо вдосконалення законодавства України, яке регулює організацію підготовки та дипломування моряків, з метою виконання вимог Конвенції STCW'78 та перебування України у списку держав, що повністю виконують її вимоги, який складає Комітет з безпеки на морі Міжнародної морської організації.

Об'єктом дослідження є трудові правовідносини моряків, ускладнені іноземним елементом.

Предметом дослідження є акти міжнародного приватного права та національного законодавства України, які регулюють вимоги до професійної підготовки плавскладу.

Методи дослідження обрані, виходячи з поставлених у роботі мети та завдань, з урахуванням об'єкта та предмета дослідження. Їхню основу складають діалектичний метод зі структурним підходом до вивчення матеріалу, поєднаний із методами синтезу та системного аналізу, а також порівняльно-правовий та формально-логічний методи. Зокрема, діалектичний метод використовується для аналізу становлення міжнародно-правових стандартів підготовки та дипломування моряків. Такі методи наукового дослідження як синтез та системний аналіз застосовуються для формулювання пропозицій з імплементації міжнародно-правових стандартів підготовки та дипломування моряків в українське законодавство. Аналіз стандартів Конвенції STCW'78 та законодавства України,

прийнятого на її виконання, здійснюється за допомогою порівняльно-правового методу. Отримані результати дослідження узагальнюються із застосуванням формально-логічного методу. Дослідження ґрунтується також на принципові, який склався в сучасному міжнародному приватному праві, і який вимагає від держав послідовної ратифікації міжнародних конвенцій та вжиття заходів щодо імплементації міжнародно-правових норм.

Теоретична основа дослідження складається з праць таких вітчизняних та зарубіжних фахівців, що досліджували проблематику міжнародного приватного права та морського права, як Є.В. Додін, С.В. Ківалов, Л.А. Лунц, А.С. Довгерт, М.Ю. Черкес, С.О. Кузнецов, В.В. Шаповал, Г.С. Фединяк, Л.С. Фединяк, О.Х. Юлдашев, Є.Р. Кибенко, В.М. Гуцуляк, І.І. Костилов, Є.П. Передерієв, В.В. Деміденко, О.М. Шемякін та ін.

Емпіричною основою дослідження були Конвенція STCW'78, Конституція України та діюче законодавство України про підготовку та дипломування моряків.

Наукова новизна одержаних результатів дисертаційного дослідження полягає у тому, що в науці міжнародного приватного права в рамках єдиного комплексного дослідження вперше здійснено спробу правового аналізу уніфікованих міжнародних стандартів підготовки та дипломування осіб командного та рядового складу екіпажів суден як передумови їхнього працевлаштування на судна іноземних судновласників, розглянуто організацію підготовки та дипломування моряків в Україні, що дозволило визначити основні теоретичні засади організації підготовки та дипломування моряків із відкриттям при цьому шляхів для подальшого вдосконалення правового регулювання.

Наукова новизна знаходить своє відображення у таких положеннях.

Вперше:

1. Запропоновано впровадження міжнародного диплома єдиного зразка, який не вимагав би підтверджень.

2. Стверджується теза про особливість правової природи стандартів підготовки та дипломування моряків, зазначених у Конвенції STCW'78, які поділяються на два види.

3. Пропонується класифікація стандартів підготовки та дипломування осіб командного та рядового складу палубної та машинної команд морського судна згідно з Конвенцією STCW'78 та національним законодавством України.

Наголошується на необхідності:

4. Офіційного перекладу українською мовою та публікації Конвенції STCW'78 в офіційному виданні України.

5. Затвердження порядку присвоєння звань особам рядового складу морських суден, порядку діяльності державних кваліфікаційних комісій, визначення правового статусу Інспекції з питань підготовки та дипломування моряків.

Практичне значення одержаних результатів полягає у наданні пропозицій та рекомендацій щодо подальших законотворчих робіт та вдосконалення нормативно-правового забезпечення підготовки та дипломування моряків в Україні, висвітленні теоретичних питань, що відрізняються проблемним характером і мають вихід на практичну сторону діяльності з організації підготовки та дипломування

моряків як необхідної передумови отримання моряками роботи на суднах іноземних судновласників.

Апробація результатів дослідження. Основні положення дисертації обговорювалися на кафедрі морського та митного права, кафедрі міжнародного права та міжнародних відносин, кафедрі цивільного права Одеської національної юридичної академії.

Результати дисертаційного дослідження доповідалися також на щорічних наукових конференціях професорсько-викладацького та аспірантського складу ОНЮА (2004, 2005, 2006), Міжнародній науково-практичній конференції «Право ХХІ століття: становлення та перспективи розвитку» (листопад 2005 р., м. Миколаїв), ІІ Міжнародній науково-практичній конференції «Морське право: актуальні питання теорії та практики» (квітень 2006 р., м. Одеса).

У ході професійної діяльності дисертанта на посаді спеціаліста відділу реєстрації відомчих нормативних актів та об'єднань громадян Одеського обласного управління юстиції результати дисертаційного дослідження пройшли практичну апробацію у ході здійсненого у 2004 р. Міністерством юстиції України та Міністерством транспорту та зв'язку України за поданням Міністерства юстиції України та Одеського обласного управління юстиції перегляду нормативно-правових актів Інспекції з питань підготовки та дипломування моряків на відповідність діючому законодавству України, в результаті якого було скасовано низку наказів згаданої Інспекції з питань підготовки та дипломування моряків як таких, що не відповідали вимогам чинного законодавства та порушували встановлений порядок реалізації прав моряків – громадян України.

Публікації. Основні теоретичні та практичні результати дисертаційного дослідження знайшли відображення у восьми наукових статтях, сім із яких опубліковані у фахових виданнях, що входять до переліку наукових видань, затверджених ВАК України.

Структура дисертаційної роботи визначається її метою та предметом дослідження. Дисертація складається зі вступу, чотирьох розділів, які поділено на вісім підрозділів, висновків та списку використаної літератури. Загальний обсяг дисертації становить 159 сторінок, список використаної літератури – 13 сторінок, що містять 113 найменувань.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ

У **Вступі** обґрунтовується актуальність теми дослідження, надається характеристика об'єкта, предмета та методологічної основи дослідження, визначаються мета, завдання, науково-теоретична основа дослідження, зазначається наукова новизна та формулюються основні положення, що виносяться на захист, висвітлюються практичне значення та апробація результатів дослідження, називаються публікації за темою роботи.

Розділ 1. «Моряк як суб'єкт міжнародних приватноправових відносин» присвячений оглядові стану наукової розробки проблематики дослідження, доведенню приватноправової природи праці моряків на суднах іноземних судновласників, що ускладнена іноземним імперативним елементом.

У підрозділі 1.1. «Приватноправовий характер правовідносин моряків та іноземних судновласників» зазначається, що інтернаціоналізація приватноправових відносин та мобільність робочої сили ставлять на перший план необхідність подолання колізій національних законодавств держав. Працевлаштування моряків, на відміну від представників інших (берегових) професій, найтіснішим чином та найчастіше пов'язане з необхідністю подолання таких колізій. Це обумовлене, передусім, специфікою праці на морському транспорті та складнощами, викликаними присутністю у таких відносинах іноземного елементу. Під останнім, згідно з Законом «Про міжнародне приватне право», слід розуміти ознаку, яка характеризує приватноправові відносини та виявляється в одній або кількох таких формах: хоча б один учасник правовідносин є іноземцем, особою без громадянства або іноземною юридичною особою; об'єкт правовідносин знаходиться на території іноземної держави; юридичний факт, який впливає на виникнення, зміну або припинення правовідносин, мав чи має місце на території іноземної держави (ст. 1).

Стан міжнародного ринку праці свідчить, що Україна входить до першої п'ятірки постачальників командного плавскладу та посідає шосте місце як постачальник рядового складу. Чинне законодавство України, як і законодавства багатьох інших держав, при регулюванні правовідносин моряків за кордоном використовує типову колізійну прив'язку – закон прапора судна. Таким чином, моряки при працевлаштуванні на судна іноземних судновласників опиняються у правовому полі держави прапора судна [трудовий договір (контракт) укладається за національним законодавством держави прапора судна] і мають представити пакет документів, який вимагається національним законодавством цієї держави, що у більшості випадків ускладнює та затримує процес працевлаштування. Основною умовою працевлаштування є наявність професійної освіти та відповідних документів, що її підтверджують. При цьому вимоги до професійної освіти (стандарти) зазвичай містять певні відмінності у кожній окремій державі. Тут знаходить свій прояв застосування імперативних норм у регулюванні міжнародних приватноправових відносин. Відповідно до ст. 14 Закону «Про міжнародне приватне право» правила цього Закону не обмежують дії імперативних норм права України, що регулюють відповідні відносини, незалежно від права, яке підлягає застосуванню. Суд, незалежно від права, що підлягає застосуванню відповідно до цього Закону, може застосовувати імперативні норми права іншої держави, які тісно пов'язані з відповідними правовідносинами, за винятком, встановленим частиною першою цієї статті і повинен брати до уваги призначення та характер таких норм, а також наслідки їх застосування або незастосування.

Зазначається, що робота українських моряків за контрактом на судах іноземних судновласників є видом зовнішньоекономічної діяльності.

Розглянуто поняття «імплементация», «організація», «дипломування моряків», «моряк». Звертається увага на відсутність в національному законодавстві України визначення поняття «моряк». Міжнародні угоди розглядають його тільки для цілей, призначення (застосування) кожної з них. Надається авторське визначення цього терміна, причому професійна ознака вбачається визначальною для набуття особою статусу моряка та є необхідною умовою для працевлаштування. Саме професійній підготовці присвячено більшу частину Конвенції STCW'78. Стандарти підготовки

та дипломування моряків, зазначені в ній, являють собою уніфікований підхід світового співтовариства до підготовки та дипломування моряків, що свідчить про значущість та вагомий вплив саме професійної підготовки моряків на забезпечення безпеки судноплавства, а також спрощення процедури їхнього працевлаштування.

Таким чином, Конвенцією STCW'78 на світовому рівні встановлено стандарти мінімальних професійних знань та навичок, якими повинні володіти кандидати на отримання диплома моряка, а також єдину форму документів моряків. Саме мінімальні та обов'язкові норми-стандарти, що визначають мінімум знань, який необхідно мати морякові, та форми документів про освіту є головною особливістю норм Конвенції STCW'78. Проте, уніфікація форм цих документів вбачається неповною, такою що не досягла логічного завершення, оскільки необхідно отримувати як документ про освіту, так і підтвердження до нього. Думається, що необхідним є впровадження єдиного міжнародного сертифікату про освіту моряка, що має видаватися Міжнародною морською організацією (далі – ІМО) на підставі отриманих національних дипломів. Згідно з цим документом єдиного зразка для всіх держав моряк має отримати можливість безперешкодного працевлаштування на судна будь-якої держави без будь-яких підтверджень. Це також автоматично має зняти необхідність укладання двосторонніх договорів про визнання документів моряків, що існує на сьогоднішній день. При цьому під визнанням документів іноземними державами про професійну освіту слід розуміти згоду відповідних органів на наявність законної сили цих документів на території цих держав. Зазначається, що сьогодні вкрай необхідним є приведення документів моряків до єдиних форми, структури, складу, спрямоване на усунення різноманітності їхніх типів та форм, що притаманні різним національним системам.

У *підрозділі 1.2. «Міжнародні стандарти підготовки та дипломування моряків: історія становлення та правова природа»* детально розглядаються генеза міжнародних стандартів підготовки та дипломування моряків та необхідність уніфікації національних вимог до підготовки та дипломування моряків у міжнародних угодах. Розглядаються історія прийняття Конвенції STCW'78, її структура та причини внесення змін до неї.

Досліджується правова природа міжнародних стандартів підготовки та дипломування моряків. Для її з'ясування досліджуються визначення, які надає Конвенція STCW'78 для позначення вимог до підготовки та дипломування моряків, статті в енциклопедіях та монографії науковців. Зроблено висновок, що стандарти, зазначені у Конвенції STCW'78, є обов'язковими та мінімальними вимогами, які умовно можна поділити на два види: стандарти для сторін Конвенції STCW'78 (зокрема форми дипломів та їх підтверджень) з метою повного її виконання та стандарти компетентності для кандидатів на отримання дипломів та їх підтверджень. Перші – встановлюють вимоги для держав і не відрізняються від норм більшості міжнародних угод, другі – є специфічними, вони встановлюють вимоги до кандидатів на отримання дипломів моряків або їх підтверджень, тобто вимоги до фізичних осіб. Правова природа обох видів стандартів є однаковою – вони є обов'язковими та мінімальними.

Розглядаються вимоги міжнародного та національного законодавств щодо кількісного складу екіпажів суден.

У розділі 2. «Міжнародно-правові вимоги до підготовки та дипломування осіб палубної команди морського судна» досліджено стандарти Конвенції STCW'78 щодо командного та рядового складу палубної команди морського судна.

У підрозділі 2.1. «Міжнародні стандарти підготовки та дипломування осіб командного складу палубної команди морського судна» розглядаються склад та значення командного складу палубної команди морського судна у забезпеченні безпеки судноплавства згідно з Конвенцією STCW'78 та національним законодавством України. Зазначається, що відповідно до Правила I/1 Додатку до Конвенції STCW'78 командний склад палубної команди морського судна складають капітан та помічники капітана, а також радіоспеціалісти, яких згідно з Правилем I/1 хоча й не віднесено до командного складу, проте вони визнаються такими згідно зі ст. 29 КТМ України.

Розглядаються загальні обов'язки осіб командного складу палубної команди морського судна.

У порівнянні досліджуються вимоги до кваліфікації командного складу палубної команди морського судна, закріплені у Конвенції Міжнародної організації праці № 53 про мінімальну кваліфікацію капітана та інших осіб командного складу торговельних суден 1936 р. та Конвенції STCW'78.

Детально розглядаються вимоги Конвенції STCW'78 та Кодексу STCW до командного складу палубної команди морського судна: капітанів, вахтових та старших помічників капітанів суден різної валової місткості, зайнятих або незайнятих у прибережному плаванні, а також радіоспеціалістів.

Стандарти підготовки та дипломування командного складу палубної команди морського судна містяться у правилах II/1 «Обов'язкові мінімальні вимоги для дипломування вахтових помічників капітана суден валовою місткістю 500 і більше», II/2 «Обов'язкові мінімальні вимоги для дипломування капітанів та старших помічників капітана суден валовою місткістю 500 і більше», II/3 «Обов'язкові мінімальні вимоги для дипломування вахтових помічників капітана та капітанів суден валовою місткістю менше 500», Главі IV «Радіозв'язок та радіоспеціалісти» Додатку до Конвенції STCW'78 та відповідних розділах частин А та В Кодексу STCW.

Робиться акцент на необхідності приділення підвищеної уваги до плавальної практики як однієї з головних частин підготовки та підвищення кваліфікації моряків.

У підрозділі 2.2. «Міжнародні стандарти підготовки та дипломування осіб рядового складу палубної команди морського судна» розглянуто вимоги конвенцій Міжнародної організації праці 1946 р. № 69 про видачу судновим кухарям свідоцтв про кваліфікацію та № 47 про видачу матросам свідоцтв про кваліфікацію як таких, що передували Конвенції STCW'78. Порівняльний аналіз цих документів довів ґрунтовність вимог Конвенції STCW'78 на більш ранніх документах, які в ній було розвинуто та конкретизовано.

Стандарти підготовки та дипломування осіб рядового складу палубної команди морського судна закріплено у Правилі II/4 «Обов'язкові мінімальні вимоги для дипломування осіб рядового складу, що несуть ходову навігаційну вахту» Додатку до Конвенції STCW'78 та у відповідних Розділі А-II/4 «Обов'язкові

мінімальні вимоги для дипломування рядового складу, що несе ходову навігаційну вахту» та Розділі В-II/4 «Керівництво стосовно дипломування рядового складу, що несе навігаційну вахту» Кодексу STCW.

Зазначається, що від підготовки рядового складу залежить, на якому рівні, яким чином буде виконано наказ капітана, його помічників, інших осіб командного складу, тому мінімальні знання, які зазначені у Конвенції STCW'78, включають основні аспекти найголовніших міжнародних стандартів з безпеки на морі та англійську мову, що, на жаль, зазвичай стає основною перешкодою на шляху до роботи рядового складу.

У розділі 3. **«Міжнародно-правові вимоги до підготовки та дипломування осіб машинної команди морського судна»** досліджено стандарти Конвенції STCW'78 щодо командного та рядового складу машинної команди морського судна.

У підрозділі 3.1. **«Міжнародні стандарти підготовки та дипломування осіб командного складу машинної команди морського судна»** підкреслюється значущість роботи суднових механіків у забезпеченні живучості судна та визначається мінімальний відсоток їхніх помилок (2%) від загального числа помилок, викликаних людським чинником. Це пояснюється орієнтацією їхніх функціональних обов'язків та видів діяльності не тільки на технічне використання, але й на технічне обслуговування та підтримання працездатності суднових технічних засобів, що, у свою чергу, обумовлює формування безпечних алгоритмів експлуатації.

Стандарти підготовки та дипломування командного складу машинної команди морського судна (вахтовий, старший та другий механіки) закріплено у правилах III/1 «Обов'язкові мінімальні вимоги для дипломування механіків суден з традиційно обслуговуванням або періодично безвахтово обслуговуванням машинним відділенням», III/2 «Обов'язкові мінімальні вимоги для дипломування старших та других механіків суден з потужністю головної рухомої установки 3000 кВт та більше», III/3 «Обов'язкові мінімальні вимоги для дипломування старших та других механіків суден з потужністю головної рухомої установки від 750 до 3000 кВт» та відповідних розділах частин А та В Кодексу STCW.

Робиться також акцент на тому, що поряд зі зміщенням напрямків роботи суднових механіків у бік комп'ютерного управління, не слід зменшувати значення здатності суднового механіка впоратися з фізичними пошкодженнями суднових машин, виявити та усунути або зменшити вплив пошкоджень на їхню роботу.

У підрозділі 3.2. **«Міжнародні стандарти підготовки та дипломування осіб рядового складу машинної команди морського судна»** зазначається, що рядовий склад машинної команди, як і інші члени екіпажу морського судна, є важливою ланкою системи управління безпекою судна.

Стандарти підготовки та дипломування осіб рядового складу машинної команди морського судна врегульовані ст.ст. 6, 8 Конвенції STCW'78, Правилom III/4 «Обов'язкові мінімальні вимоги для дипломування рядового складу машинної вахти на суднах з традиційно обслуговуванням або періодично безвахтово обслуговуванням машинним відділенням» Додатку до Конвенції STCW 78, Розділом А-III/4 «Обов'язкові мінімальні вимоги для дипломування осіб рядового складу машинної вахти на суднах з традиційно обслуговуванням або періодично безвахтово

обслуговуваням машинним відділенням» та Розділом В-III/4 «Керівництво стосовно підготовки та дипломування осіб рядового складу машинної вахти суден з традиційно обслуговуваням чи періодично безвахтово обслуговуваням машинним відділенням» Кодексу STCW.

Рядовий склад машинної команди фактично є останньою ланкою у виконанні наказів капітана чи його помічників і має відповідати вимогам до компетентності, зазначеним у Конвенції STCW'78, що підтверджує його значущість у забезпеченні безпеки судноплавства. При цьому звертається увага на те, що колективи рядового складу машинної команди більше за інші піддаються впливові психологічних навантажень, тому поряд із теоретичними знаннями та тренажерною підготовкою вважається за необхідне проводити психологічну підготовку майбутніх членів машинних команд у виробничих умовах судна, звертаючи при цьому основну увагу на психологію поведінки в аварійних ситуаціях та узгодженість, ефективність дій у команді в умовах нормального та аварійного функціонування судна.

Розділ 4. «Сучасний стан та завдання імплементації міжнародно-правових стандартів підготовки та дипломування моряків в Україні» присвячено розглядові та вирішенню завдань імплементації стандартів підготовки та дипломування моряків в Україні.

У підрозділі 4.1. «Законодавче та організаційне забезпечення впровадження міжнародно-правових стандартів підготовки та дипломування моряків в Україні» розглянуто правову базу організації підготовки та дипломування моряків в Україні. Зазначено, що реалізація міжнародних зобов'язань на внутрішньодержавному рівні здійснюється шляхом імплементації (входження норм міжнародного права у внутрішньодержавне право), яка застосовується Україною у формі загальної трансформації, про що свідчать положення Конституції України, згідно зі ст. 9 якої міжнародні договори є частиною національного законодавства України. Це також впливає із Закону України від 29 червня 2004 р. «Про міжнародні договори України», відповідно до якого чинні міжнародні договори України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, є частиною національного законодавства і застосовуються у порядку, передбаченому для норм національного законодавства (ст. 19).

Звертається увага на питання автентичності текстів міжнародних угод, які застосовуються в Україні, зокрема в процесі організації підготовки, підвищення кваліфікації та дипломування моряків. Відповідно до ст. 17 Конвенції STCW'78, її укладено в одному примірнику англійською, іспанською, китайською, російською і французькою мовами, причому усі тексти є рівно автентичними. Згідно з діючим законодавством Конвенція STCW'78 є частиною національного законодавства України, але її автентичний текст українською мовою є відсутнім. Її не було опубліковано у жодному з офіційних видань України. Не існує навіть стабільного перекладу її назви, яка у дослівному перекладі з англійської мови має назву «Міжнародна конвенція про стандарти підготовки, дипломування моряків і несення вахти» – «International Convention on Standards of Training, Certification and Watchkeeping for Seafarers, 1978», а в українській і російській морській літературі йменується Міжнародною конвенцією про підготовку і дипломування моряків та несення вахти, тобто опущене визначальне слово – «стандарти».

Наголошується на необхідності офіційного перекладу Конвенції STCW'78 українською мовою та її публікації в одному з офіційних видань України.

При оцінці нормативно-правової бази національної системи підготовки та дипломування моряків України констатується, що вона складається з двох постанов Кабінету Міністрів України – від 31 січня 2001 р. № 83 «Про вдосконалення державного нагляду за станом підготовки та дипломування моряків» та від 15 січня 2005 р. № 38 «Про затвердження Положення про порядок присвоєння звань особам командного складу морських суден», декількох наказів Міністерства транспорту України та численних наказів, інструкцій, листів, вказівок Інспекції з питань підготовки та дипломування моряків, що є державною організацією та належить до сфери управління Міністерства транспорту України. Проте практика доводить, що кількість цих актів не завжди свідчить про належну якість, про підвищення рівня та ефективності правового регулювання суспільних відносин, зміцнення законності та виконання вимог норм міжнародних договорів, згоду на обов'язковість яких надано Верховною Радою України.

Поряд із детальним розглядом Постанови Кабінету Міністрів України від 15 січня 2005 р. № 38 «Про затвердження Положення про порядок присвоєння звань особам командного складу морських суден» у порівнянні зі стандартами Конвенції STCW'78 зазначається, що Конвенція STCW'78 встановлює більш жорсткі вимоги щодо мінімального віку зайняття посади капітана та старшого помічника капітана морського судна. Поряд із цим зазначається, що немає необхідності приймати такий нормативно-правовий акт, оскільки цей порядок вже встановлений Конвенцією STCW'78, яка визнається згідно з Конституцією України частиною національного законодавства України.

Особливу увагу при розгляді шляхів імплементації стандартів Конвенції STCW'78 в українське законодавство приділено спеціально створеному для цього органу – Інспекції з питань підготовки та дипломування моряків України. Досліджується генеза цього органу з 1998 р., коли з метою здійснення керуючого та контролюючого впливу на процес підготовки та дипломування моряків в Україні відповідно до наказу Міністерства транспорту України від 06 березня 1998 р. № 68 «Про затвердження Положення про Агентство по контролю за здійсненням підготовки та дипломування моряків» було створено Агентство по контролю за здійсненням підготовки та дипломування моряків (далі – Агентство), яке визнавалося самостійним структурним підрозділом у складі Державного департаменту морського і річкового транспорту України, з поширенням діяльності Агентства на всю національну систему морської освіти, включаючи навчальні заклади, морські тренажерні центри та інші структури, що здійснюють підготовку, перепідготовку, підвищення кваліфікації та атестацію плавскладу (п. 1 Положення про Агентство). Згідно з п. 3 Положення про Агентство, одним із його основних завдань визнано здійснення підготовки, перепідготовки, підвищення кваліфікації та атестації плавскладу. У подальшому, наказом Державного департаменту морського і річкового транспорту Міністерства транспорту України від 01 жовтня 1999 р. № 31 «Про першочергові заходи щодо забезпечення виконання вимог Міжнародної Конвенції STCW 78/95» створено нову структуру – Головну інспекцію з атестації та реєстрації плавскладу, а наказом Міністерства транспорту України від 12.11.1999 р.

№ 546 «Про першочергові заходи щодо виконання вимог Міжнародної Конвенції з підготовки, дипломування та несення вахти моряків (ПДНВ 78/95)» на базі Агентства створено Державне підприємство по атестації та реєстрації плавскладу України.

Зазначається, що, за висновками фахівців морської галузі, така реорганізація системи контролю за якістю підготовки моряків і виведення Державного підприємства з підпорядкування Головної державної інспекції України з безпеки судноплавства послабила в цілому механізм контролю за атестацією та реєстрацією плавскладу, з непорозумінням сприймалася спеціалістами ІМО, які займаються оцінкою документації України з питань контролю за функціонуванням системи безпеки мореплавства в Україні.

На виконання норм Конвенції STCW'78 в Україні у 1996 р. наказом Міністерства охорони здоров'я України від 19 листопада 1996 р. № 347 було затверджено Правила визначення придатності за станом здоров'я осіб для роботи на суднах, якими встановлено порядок організації медичних оглядів моряків, обов'язки, права і відповідальність судовласників України, незалежно від форми власності на судна, що експлуатуються ними.

Останньою з вимог Положення про порядок присвоєння звань особам командного складу морських суден є підтвердження кваліфікації моряків Державною кваліфікаційною комісією, яка утворюється Інспекцією з питань підготовки та дипломування моряків. Порядок створення та діяльності цих комісій на сьогодні законодавчо не визначений.

Із прийняттям Постанови Кабінету Міністрів України від 31.01.2001 р. № 83 «Про вдосконалення державного нагляду за станом підготовки та дипломування моряків» починається новий етап становлення спеціального органу з підготовки та дипломування. Відповідно до цієї постанови Міністерство транспорту України наказом від 17.05.2001 р. № 292 «Про створення Інспекції з питань підготовки та дипломування моряків» утворив Інспекцію в організаційно-правовій формі державної організації.

Таким чином, вперше за декілька років існування організаційно-правова форма органу з підготовки та дипломування моряків в Україні набула деякої визначеності, але залишилися нерозв'язаними питання щодо назви «Інспекція», організаційно-правової форми – «державна організація» та впливаючих із цього наслідків визнання цього органу чи то урядовим органом державного управління, чи то державною організацією та особливостей його повноважень.

Згідно з п. 6 Указу Президента України від 15.12.1999 р. № 1572/99 «Про систему центральних органів виконавчої влади» Кабінет Міністрів України в межах коштів, передбачених на утримання органів виконавчої влади, може утворювати урядові органи державного управління (департаменти, служби, інспекції) для керівництва окремими підгалузями або сферами діяльності. Ці органи утворюються і діють у складі відповідного центрального органу виконавчої влади на підставі положення, яке затверджується Кабінетом Міністрів України. Але постановою від 31.01.2001 р. № 83 за організаційно-правовою формою Інспекцію визнано державною організацією.

З огляду на діяльність Інспекції з урахуванням повноважень щодо здійснення певних наглядових функцій та державного підтвердження кваліфікації моряків у постійно діючих кваліфікаційних комісіях, а також підтверджень дипломів, кваліфікаційних свідоцтв та інших документів моряків та перш за все на назву її організаційно-правової форми – «інспекція» – цю державну організацію необхідно віднести до складу урядових органів державного управління та законодавчо визначити її місце в системі органів виконавчої влади.

Таким чином, на сьогодні неможливо стверджувати, що в Україні створено впорядковану систему державного управління підготовкою та дипломуванням моряків, оскільки є відсутнім чіткий, системний підхід до розмежування та координації повноважень органів державного управління, розподілу компетенції щодо комплексу необхідних механізмів організаційно-правового регулювання підготовки та дипломування моряків. Відсутність дійових міжвідомчих координаційних структур та неузгодженість повноважень органів виконавчої влади тягнуть за собою незкоординованість управління цим процесом.

Але незважаючи на це в Україні існує розгорнута національна система підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації моряків. Сьогодні вона включає 26 вищих навчальних закладів та біля 40 центрів підготовки. Основна діяльність вищих морських навчальних закладів спрямована на початкову підготовку морських спеціалістів як офіцерського, так і рядового плавскладу у відповідності до стандартів, що затверджені Міністерством освіти і науки України, а діяльність центрів підготовки спрямована на додаткову підготовку плавскладу на курсах, що продиктована вимогами з боку ІМО, Міністерства транспорту та зв'язку України та судовласників.

У підрозділі 4.2. «Шляхи вирішення завдань імплементації міжнародно-правових стандартів підготовки та дипломування моряків на сучасному етапі» зазначається, що в ході виконання вимог Конвенції STCW'78 та Конвенції ООН з морського права 1982 року Україною вже вжито низки заходів (насамперед, це розроблення та прийняття актів законодавства) щодо створення системи та задіяння механізму належної підготовки, підвищення кваліфікації та дипломування моряків. Цих заходів було здійснено задля внесення України до списку держав, що повністю виконують вимоги Конвенції STCW'78. Документи в ІМО було представлено Україною цілісним комплектом, якого було достатньо для прийняття рішення про виконання Україною вимог Конвенції STCW'78.

Однак система підготовки та дипломування моряків в Україні ще не діє як єдиний і узгоджений комплекс, не являє собою єдиної, цілісної системи та поки ще далека від досконалості. Шляхами вирішення поставлених завдань є розроблення та прийняття узгодженої, прозорої бази нормативно-правових актів та ефективного управління з боку держави, які досягаються вдосконаленням нормативно-правового забезпечення та вирішенням питань уніфікації законодавства відповідно до вимог міжнародного права.

Зазначається, що нормативно-правові акти Інспекції не опубліковані у жодному з друкованих видань України, зміст деяких із них міститься на її офіційному сайті (www.itcs.org.ua), про деякі – на сайті є лише згадка. У більшості випадків Інспекція користується практикою розсилки власних наказів поштою

(звичайною чи електронною) чітко визначеним у них виконавцям, не опубліковує їх в офіційних виданнях, що перешкоджає ознайомленню з ними осіб, які безпосередньо не причетні до їх виконання, але дія яких зачіпає їхні права, обов'язки та законні інтереси.

У результаті розгляду імплементації міжнародно-правових стандартів підготовки та дипломування моряків в українське законодавство робиться висновок про необхідність:

- розробки законів та постанов Кабінету Міністрів, що мають визначити загальні питання організації підготовки та дипломування моряків в Україні;

- усунення прогалин, колізій та суперечностей у діючих правових нормах (не розроблено нормативно-правових актів щодо порядку підготовки та дипломування осіб рядового складу морського судна);

- набуття чинності нормативно-правовими актами з питань підготовки та підвищення кваліфікації моряків згідно з вимогами законодавства (державна реєстрація та оприлюднення);

- забезпечення верховенства закону в регулюванні правовідносин, пов'язаних з підготовкою та дипломуванням моряків (аналіз стану чинного законодавства свідчить, як вже згадувалося, що в усьому масиві нормативно-правових актів із цього питання не існує жодного закону, воно складається з підзаконних нормативних актів.

Така ситуація свідчить про те, що законодавчо система підготовки та підвищення кваліфікації моряків не є врегульованою. При цьому акти органів виконавчої влади не лише стають єдиними регуляторами цих відносин, заповнюючи прогалини у законодавстві, а нерідко суперечать його основним вимогам. Це підриває один із головних принципів правотворчості – принцип верховенства закону, що, у свою чергу, призводить до суперечностей у законодавстві і, як наслідок, до нестабільності у правових відносинах у суспільстві. Відповідно до Конвенції STCW'78 на сторони покладається обов'язок видавати усі закони, декрети, накази і правила щодо забезпечення вимог конвенції (ст. 1), тому очевидно стає необхідність прийняття закону, який стосувався би підготовки та підвищення кваліфікації моряків, і разом із тим, нагальною є потреба зменшення кількості підзаконних нормативних актів та усунення їх дублювання з чітким розподілом компетенції нормотворчих органів, а також опублікування нормативно-правових актів Міністерства транспорту та зв'язку України та Інспекції з питань підготовки та дипломування моряків України.

ВИСНОВКИ

У **Висновках** в результаті дослідження сформульовано основні положення та пропозиції:

1. Досліджено поняття «імплементація», «дипломування моряків», «моряк», при цьому звернуто увагу на те, що на сьогодні визначення цих понять в законодавстві є відсутнім.

2. Прийняття та закріплення у формі міжнародних угод стандартів професійної підготовки та дипломування моряків є закономірним процесом.

Правова природа цих стандартів полягає у тому, що вони є обов'язковими мінімальними вимогами до підготовки та дипломування моряків. Розгляд генези Конвенції STCW'78 показав, що на початку свого існування вона не забезпечувала очікуваних результатів високого рівня професійної складової людського чинника у забезпеченні безпеки мореплавства.

3. Виокремлено два типи стандартів, закріплених у Конвенції STCW'78: стандарти, яких повинні дотримуватися сторони з метою повного виконання Конвенції STCW'78, тобто вимоги до держав, та стандарти компетентності, які мають бути продемонстровані кандидатами на отримання дипломів та їх підтверджені, тобто вимоги до фізичних осіб.

4. Аналіз стандартів підготовки та дипломування осіб командного та рядового складу екіпажів суден, встановлених Конвенцією STCW'78, продемонстрував залежність об'єму мінімальних знань від рівня відповідальності, що несе кожен із членів екіпажу морського судна.

5. Правові засади організації підготовки та дипломування моряків в Україні потребують удосконалення, кодифікації, законотворчих робіт та заповнення прогалин у правовому регулюванні підготовки та дипломування осіб рядового складу морських суден, діяльності державних кваліфікаційних комісій, а також забезпечення набуття чинності нормативно-правовими актами з питань підготовки та дипломування моряків шляхом державної реєстрації та опублікування в офіційних виданнях України. Необхідним є офіційний переклад Конвенції STCW'78 та опублікування її в одному з офіційних видань України.

6. Система органів управління підготовкою та дипломуванням моряків в Україні ще потребує вдосконалення, що викликане відсутністю впорядкованості у цій системі, невизначеністю правового статусу органу з питань підготовки та дипломування моряків, чіткого, системного підходу до розмежування та координації повноважень органів державного управління, розподілу компетенції щодо комплексу необхідних механізмів організаційно-правового регулювання підготовки та дипломування моряків, пріоритетів та системи стандартів, передбачених Правилом I/8 Конвенції STCW'78.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ АВТОРОМ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

1. Аверочкіна Т.В. Організація системи з підготовки та підвищення кваліфікації моряків в Україні // Суспільство. Держава. Право. – 2004. – Вип. 4. Морське право. – С. 54 – 56.

2. Аверочкіна Т.В. Система органів підготовки та дипломування моряків в Україні // Актуальні проблеми держави і права: Зб. наук. праць – Одеса: Юрид. л-ра, 2005. – Вип. 26. – С. 173 – 177.

3. Аверочкіна Т.В. Правова природа стандартів підготовки та дипломування моряків // Південноукраїнський правовий часопис. – 2006. – № 1. – С. 137 – 139.

4. Аверочкіна Т.В. Правові колізії в регулюванні працевлаштування моряків на судна іноземних судновласників // Митна справа. – 2006. – № 1.

5. Аверочкіна Т.В. Міжнародно-правові засади підготовки та дипломування рядового складу морських торговельних суден // Актуальні проблеми політики: Зб. наук. праць – Одеса: Фенікс, 2006. – Вип. 28. – С. 304 – 309.

6. Аверочкіна Т.В. Колізії національних законодавств при працевлаштуванні моряків на судна іноземних судновласників // Актуальні проблеми політики: Зб. наук. праць – Одеса: Фенікс, 2006. – Вип. 29. – С. 461 – 464.

7. Аверочкіна Т.В. Норми-стандарти підготовки та дипломування моряків: місце у системі правових норм та правова природа // Бюлетень Міністерства юстиції України. – 2006. – № 7 (57). – С. 111 – 115.

8. Аверочкіна Т.В. Морський торговельний порт – орган господарського розвитку і управління спеціальної (вільної) економічної зони // Актуальні проблеми держави і права: Зб. наук. праць – Одеса: Юрид. л-ра, 2004. – Вип. 22. – С. 517 – 520.

АНОТАЦІЯ

Аверочкіна Т.В. Шляхи імплементації міжнародно-правових стандартів професійної підготовки плавскладу в українському законодавстві. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.03 – цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право. – Одеська національна юридична академія, Одеса, 2006.

Дисертація є науковим дослідженням теоретичних та практичних аспектів організації підготовки та дипломування моряків в Україні з метою працевлаштування на судна іноземних судновласників.

На основі системного аналізу міжнародних угод та національного законодавства України визначаються необхідність уніфікації, правова природа та види стандартів, закріплених в Міжнародній конвенції про стандарти підготовки, дипломування моряків та несення вахти 1978 року.

Дослідження стандартів підготовки та дипломування членів екіпажів суден згідно з Міжнародною конвенцією про стандарти підготовки, дипломування моряків та несення вахти 1978 року дало змогу побачити, що в ній уніфіковано вимоги (стандарти) лише для певних категорій членів екіпажів суден і що об'єм мінімальних знань, навичок та вмінь залежить від рівнів відповідальності, які покладаються на кожного з них.

Здійснено детальний аналіз Міжнародної конвенції про стандарти підготовки, дипломування моряків та несення вахти 1978 року, а також законодавства України, прийнятого на її виконання. Визначено недоліки та шляхи вдосконалення уніфікації міжнародного приватного права стосовно дипломування моряків.

Розглянуто існуючу систему органів управління та закладів підготовки і підвищення кваліфікації моряків в Україні.

Результати дослідження організації підготовки та дипломування моряків, що існує в Україні, дають змогу виокремити першочергові завдання з впровадження вимог Міжнародної конвенції про стандарти підготовки, дипломування моряків та несення вахти 1978 року та подальшого перебування України у списку держав, що повністю виконують вимоги Конвенції.

Ключові слова: імплементація, стандарт, моряк, підготовка та дипломування моряків, стандарти підготовки та дипломування моряків, заклади підготовки моряків, правовий статус, Інспекція з питань підготовки та дипломування моряків.

АННОТАЦИЯ

Аверочкина Т.В. Пути имплементации международно-правовых стандартов профессиональной подготовки плавсостава в украинском законодательстве. – Рукопись.

Диссертация на соискание учёной степени кандидата юридических наук по специальности 12.00.03 – гражданское право и гражданский процесс; семейное право; международное частное право. – Одесская национальная юридическая академия, Одесса, 2006.

Диссертация является научным исследованием теоретических и практических аспектов организации подготовки и дипломирования моряков в Украине с целью получения работы на судах иностранных судовладельцев.

На основании системного анализа международных соглашений и национального законодательства Украины определяются правовая природа и виды стандартов, закреплённых в Международной конвенции о стандартах подготовки, дипломирования моряков и несении вахты 1978 года и необходимость их унификации.

Исследование стандартов подготовки и дипломирования членов экипажей судов, закреплённых Международной конвенцией о стандартах подготовки, дипломирования моряков и несении вахты 1978 года дало возможность удостовериться, что в ней унифицированы требования (стандарты) только для отдельных категорий членов экипажей судов, а объём минимальных знаний, навыков и умений зависит от уровней ответственности, возлагаемой на каждого из них.

Исследована история становления международных стандартов подготовки моряков и Международной конвенции о стандартах подготовки, дипломирования моряков и несении вахты 1978 года, а также законодательства Украины, принятого в её исполнение. Определены недостатки и пути усовершенствования унификации международного частного права относительно дипломирования моряков.

Рассмотрена существующая система органов управления и заведений подготовки и повышения квалификации моряков в Украине.

Результаты исследования имплементации международно-правовых стандартов подготовки и дипломирования моряков в украинское законодательство дают возможность выделить первоочередные задачи по дальнейшему внедрению требований Международной конвенции о стандартах подготовки, дипломирования моряков и несении вахты 1978 года и дальнейшему пребыванию Украины в списке государств, полностью выполняющих требования Конвенции.

Предложены пути дальнейшего усовершенствования украинского законодательства, в частности, кодификация существующих нормативно-правовых актов, а также необходимая нормотворческая работа для обеспечения имплементации Международной конвенции о стандартах подготовки, дипломирования моряков и несении вахты 1978 года в украинское

законодательство, а именно: обоснована необходимость разработки законов и постановлений Кабинета Министров Украины, определяющих общие вопросы подготовки и дипломирования моряков, устранения пробелов, коллизий и противоречий в действующем законодательстве, обеспечения вступления в силу нормативно-правовых актов по вопросам подготовки и дипломирования моряков в соответствии с требованиями действующего законодательства.

Ключевые слова: имплементация, стандарт, моряк; подготовка и дипломирование моряков, стандарты подготовки и дипломирования моряков; заведения подготовки моряков, правовой статус, Инспекция по вопросам подготовки и дипломирования моряков.

ANNOTATION

Averochkina T.V. The Ways of Implementation of International Requirements to Professional Training of Members of Crews in the Ukrainian Legislation. – Manuscript.

The dissertation on getting a candidate of science degree in law specialty 12.00.03 – civil law and civil process; domestic law; international private law. – The Odesa National Law Academy, Odesa, 2006.

The dissertation is a scientific investigation of theoretical and practical aspects of training and certification of seafarers in Ukraine for their employment on the vessels of foreign shipowners.

Author pays special attention to a law nature and types of the standards of International Convention on Standards of Training, Certification and Watchkeeping for Seafarers, 1978 and determines its on the basis of systems analysis of international agreements and national law of Ukraine.

Research of the compatible standards of training and certification of members of crews pursuant International Convention on Standards of Training, Certification and Watchkeeping for Seafarers, 1978 gave possibility to ascertain that by this standards are devote to only for the certain categories of members of crews and minimum knowledge, skills and abilities depends on the levels of responsibility, which are laid on each of them.

The detail analysis of the national law of Ukraine accepted on implementation of International Convention on Standards of Training, Certification and Watchkeeping for Seafarers, 1978 conducted. The author claims that it contains failings and proposes the ways of perfection.

The author considers the existent system of bodies of management by the training and certification of seafarers in Ukraine and the system of marine education.

The results of examining the organization of training and certification of seafarers in Ukraine, allow to set the primary tasks of the work on introduction of the standards of International Convention on Standards of Training, Certification and Watchkeeping for Seafarers, 1978 and stay our state in “white list”.

Key words: implementation, standard, seafarer, training and certification of seafarers, standards of training and certification of seafarers, system of marine education, legal status, Inspection on questions of training and certification of seafarers.